

NIEUWSBRIEF FLORON-FWT, NR.13, JUNI 1995

DISTRICT TWENTE e.o.

www.fwtwente.nl

REDACTIE: Otto Zijlstra (districtscoördinator FLORON). E-mail: ogzijlstra@zon-net.nl
Pieter Stolwijk (coördinator Floristische Werkgroep Twente). E-mail: fwt@fwtwente.nl
Jacques Bielen E-mail: jwbielen@xs4all.nl

[P.F. STOLWIJK & O.G. ZIJLSTRA](#)
[O.G. Zijlstra](#)

[P.F. STOLWIJK](#)

[O.G. ZIJLSTRA](#)

[P.F. STOLWIJK](#)

[O.G. ZIJLSTRA](#)

[P.F. STOLWIJK](#)

Bijzondere vondsten 1994, p.1
Rood zwenkgras x Eekhoorngras (*Festuca rubra* x *Vulpia bromoides*), nieuw voor Nederland, p.8
Kamferalant (*Dittrichia graveolens*) in Nederland, p.10
Blauw x Klein glidkruid (*Scutellaria x hybrida*), nieuw voor Nederland, p.14
Kruipganzerik (*Potentilla anglica*) in Twente, p.16
Melkvioltje (*Viola persicifolia*) teruggevonden, p.17
Een nieuwe vindplaats van Bosgeelster (*Gagea lutea*), p.19

Bijzondere vondsten 1994

P.F. Stolwijk & O.G. Zijlstra

- Akkerleeuweklauw (*Aphanes arvensis*) Rode Lijst 3. Tweede zekere vondst in Twente, door het Rijksherbarium gecontroleerd.
Veertig planten langs een fietspad bij Langeveen (244-498). In 1991 gevonden bij Weerselo.
- Korensla (*Arnosaris minima*) Rode Lijst 1. Tweede en derde vondst FLORON-tijd.
De vindplaats bij Manderveen (249-495) is een droge, zandige berm, waar 25 planten werden aangetroffen op de overgang berm - greppel. De soort gedijt hier blijkbaar bij de gratie van ruw maaien; zo ontstaan steeds weer open plekjes waar ze kan kiemen. Bij Beuningen (267-487; 267-488) is Korensla tevoorschijn gekomen in een nieuw 'aangelegd' natuurterrein, een voormalige maïsakker, waarvan de teeltlaag is afgegraven.
- Steenbreekvaren (*Asplenium trichomanes*) Rode Lijst 3. Tweede vondst FLORON-tijd.
Enschede (257-473). Een plant op een muurtje in de Lijsterstraat. Momenteel kennen we de soort verder alleen nog van een muurtje in het Volkspark in Enschede, enkele kilometers zuidelijker.

- Zachte haver (*Avenula pubescens*)
Van deze soort, die in Nederland zijn hoofdverspreiding heeft in Zuid-Limburg, het riviereengebied en de duinen, waren in Twente slechts twee groeiplaatsen bekend (rond Boekelo). In 1994 is geconstateerd dat de vindplaats ten zuiden van de weg Boekelo-Usselo zich heeft uitgebreid (252-469; 253-469).
- Stinkende ballote (*Ballota nigra* subsp. *foetida*) Rode Lijst 3. Tweede vondst FLORON-FWT.
Aangetroffen tijdens de FWT-excursie van 10 september bij Holten (225-478), dicht bij de eerste vondst van FLORON-FWT in Twente.
- *Beckmannia sizygachne*. **Eerste vondst FLORON-tijd**.
Enschede, havengebied (254-472). Dit in Noord-Amerika inheemse gras is teruggevonden op het terrein aan de Kanaalstraat, waar het in 1986 was ontdekt. Het groeide hier langs een gegraven plasje, begeleid door Valse voszegge (*Carex cuprina*), Moerasbeemdgras (*Poa palustris*) en Waterpunge (*Samolus valerandi*).
- Ruw parelzaad (*Buglossoides arvensis*) Rode Lijst 2. Tweede vondst in Twente.
Enkele honderden planten in een omgewerkte berm van de Lochemse weg, west van Diepenheim (231-467). Verder sinds 1978 bekend van Losser, waar nog steeds een kleine populatie aanwezig is bij de Ellermansbrug.
- Grote hardvrucht (*Bunias orientalis*) Rode Lijst 3. Tweede vondst FLORON-FWT Industrieterrein Marssteden bij Enschede (253-470). De soort heeft jarenlang standgehouden op het terrein van een autosloperij in het havengebied van Enschede, waar zij mogelijk nog te vinden is. Nu is zij dus enige kilometers daar vandaan opgedoken.
- Huttentut (*Camelina sativa*). **Eerste vondst FLORON-tijd**.
Bij Bergentheim, aan een landbouwpad tussen akkers (236-505). Een vorm van deze soort, bekend onder de naam Vlashuttentut, (*Camelina sativa* subsp. *alyssum*), staat als uitgestorven te boek (Rode Lijst 0). Het was een taxon dat door onopzettelijke selectie in vlascultures is ontstaan. De Flora van Nederland maakt geen onderscheid tussen deze vorm en andere taxa van deze soort, die nu alleen nog adventief voorkomt. In het begin van de jaren '80 heeft Huttentut ook ter hoogte van Goor aan het Twentekanaal gestaan (234-470).
- Springzaadveldkers (*Cardamine impatiens*). **Eerste vondst FLORON-tijd**.
In een vochtig bosje aan de Dinkel, ter hoogte van het Lutterzand (266-484). Twee kilometer stroomafwaarts is in 1965 de soort voor het eerst in Twente aangetroffen. Deze groeiplaats is echter begin jaren '80 verdwenen. In 1987 is Springzaadveldkers gevonden op het landgoed Weldam bij Diepenheim (Gorteria 14:75). Deze vindplaats kennen we evenwel niet.

- Paardehaarzegge (*Carex appropinquata*) Rode Lijst 3. **Eerste vondst FLO-
RON-tijd.**
Eind december na een gouden tip eindelijk teruggevonden in het Hogelaars-
blok bij Diepenheim (233-469), waar eerder verscheidene malen vruchte-
loos was gezocht.
- Ronde zegge (*Carex diandra*). **Eerste melding voor de FWT.**
In een blauwgrasland bij Weerselo (256-485). Hier al lang bekend, maar tot
nu toe niet in ons bestand.
- Blonde zegge (*Carex hostiana*) Rode Lijst 2.
Oude Broek bij Rossum (259-487), in dichtgroeïend restant blauwgrasland,
samen met Geelgroene zegge (*C. oederi* subsp. *oedocarpa*) en hun bastaard
Carex x fulva, Zeegroene zegge (*C. flacca*), Bleke zegge (*C. pallescens*),
Blauwe zegge (*C. panicea*), Zwarte zegge (*C. nigra*) en Kleine valeriaan
(*Valeriana dioica*).
- Draadzegge (*Carex lasiocarpa*)
Van deze soort, die we tot nog toe alleen van het Herikervliet kenden, zijn
twee groeiplaatsen gevonden: aan een ven bij Beckum (244-469) en in het
Denekamperveld (263-490). Omdat de soort vaak spaarzaam bloeit, zal ze
ook weleens over het hoofd worden gezien, maar stellig is ze zeldzaam.
- Vlozegge (*Carex pulicaris*) Rode Lijst 2.
Oude Broek bij Rossum (259-487). Samen met Zeegroene zegge (*Carex
flacca*), Bleke zegge (*Carex pallescens*) en Kleine valeriaan (*Valeriana dio-
ica*) in een vochtig Elzen-Berkenbosje, waar de soort in 1992 is ontdekt.
Vlozegge is een uiterst kritische soort, die gebonden is aan basenrijk grond-
water en in Twente verder alleen nog te vinden is in enkele blauwgraslan-
den.

De melding ([Nieuwsbrief FLORON - FWT 11](#): 5, 1994) van een vondst in 1993 (Oldenzaal,
Atlasblok 29.51) berust helaas op een onjuiste determinatie
- Fijn hoornblad (*Ceratophyllum submersum*). **Nieuw voor FLORON-FWT.**
Na de melding in de lijst van bijzondere planten van 1991-1992 in Gorteria
(9:126) (Lonnekermeer, Atlasblokken 28.57 en 28.58) was het een koud
kunstje om deze soort te vinden. Duizenden exemplaren groeien in het wa-
ter langs de zuidoever van het grote Lonnekermeer (254-477; 255-477),
plaatselijk begeleid door Waterviolier (*Hottonia palustris*), Loos blaasjes-
kruid (*Utricularia australis*) en Puntkroos (*Lemna trisulca*). Deze enige bin-
nenlandse vindplaats is merkwaardig, aangezien de soort verder alleen in
het kustgebied voorkomt en daar groeit in enigszins brak, voedselrijk water.
- Draadgentiaan (*Cicendia filiformis*) Rode Lijst 1.
Een grote groeiplaats in een zandafgraving bij Sibculo (239-498; 239-499):
meer dan 10.000 planten! In de FLORON-tijd nu bekend van 6 km-blokken.
- Riempjes (*Corrigiola littoralis*) Rode Lijst 3. Vierde vondst FLORON-tijd.
Industrieterrein Twente bij Aadorp (239-487). Een plant op aangevoerde,
grindige grond, samen met o.a. Klein liefdegras (*Eragrostis minor*) en
Spiesleeuwebek (*Kickxia elatine*).

- Goudknopje (*Cotula coronopifolia*). **Nieuw voor Twente.**
Deze van oorsprong Zuid-Afrikaanse soort is in Nederland slechts van een handjevol vindplaatsen bekend. Ze is vanaf 1972 aangetroffen op slijkige bodem in Zuidelijk Flevoland, de Lauwersmeerpolder en de Dollard. Op de laatste twee (brakke) groeiplaatsen weet ze zich goed te handhaven. Verder is ze recent gevonden in een petgat in Noord-Friesland en aan een greppel in een polder bij Amsterdam. Afgelopen nazomer werd in Twente een exemplaar gevonden op natte, kleiige grond noordwest van Hengelo (251-479). De vindster vermoedt dat zaad is meegekomen met de ter plekke pleisterende ganzen. Volgens WEEDA (Oecoflora 4:78-80) staan de Nederlandse groeiplaatsen bekend als ganzengebieden.
- Mosbloempje (*Crassula tillaea*) Rode Lijst 3. **Eerste melding FLORON-FWT.**
Bij Delden (245-476), op open, verslechte zandgrond op het terrein van een kwekerij, met o.a. Klein bronkruid (*Montia fontana* subsp. *chondrosperma*). Hier sinds 1990 bekend. Enige bekende vindplaats in Twente.
- Veldwarkruid (*Cuscuta campestris*). **Nieuw voor Twente.**
Deze parasiet is voor zover wij weten niet eerder in Twente aangetroffen. Bij Vriezenveen is ze in een aardappelveld gevonden (243-492); bij Nijverdal (228-492) woekerde ze op Basterdklaver (*Trifolium hybridum*). Deze Noord-Amerikaanse soort wordt af en toe in Nederland met zaai- en pootgoed aangevoerd.
- Bruin cypergras (*Cyperus fuscus*). Rode Lijst 4. Derde vondst FWT, tweede in de FLORON-tijd.
Op de zandige oever van een in 1993 geschoonde plas aan de Stouweweg in Wierden stonden 10 planten (238-487).
- Kamferalant¹ (*Dittrichia graveolens*). **Nieuw voor FLORON-FWT.**
Industrieterrein Twente, Aadorp (238-487). Zie artikel in dit nummer.
- Kamvaren (*Dryopteris cristata*). Tweede vondst FLORON-FWT.
Haaksbergerveen (250-460). Verder ons momenteel alleen bekend van het Dal van de Mosbeek. Deze soort zal sterk achteruitgegaan zijn, want de Atlas van de Nederlandse Flora (2:138) geeft nog een tiental Atlasblokken.
- Geschubde mannetjesvaren (*Dryopteris pseudomas*). Tweede vondst in Twente.
Na de eerst vondst in 1993 bij Rijssen ([Nieuwsbrief FLORON - FWT 11](#): 6, 1993) is deze varen nu op de Paasberg bij Oldenzaal (262-483) ontdekt. Wederom gaat het om slechts een plant.
- Gingellikruid (*Guizotia abyssinica*). **Nieuw voor FLORON-FWT.**
Vriezenveen, in opengewerkte berm (242-493). Gekweekt om de oliehoudende zaden en verwilderd uit gemorst zaad, maar niet standhoudend.

¹ De oorspronkelijk voorgestelde naam **Riekende alant** is niet overgenomen.

- Weidehavikskruid (*Hieracium caespitosum*)
Vriezenveen, massaal in berm en langs sloot (236-492). Aan zandweg en sloottalud oost van Achter de Voort (257-489). Wordt misschien wegens de korte bloeiperiode over het hoofd gezien, maar is bij ons toch opmerkelijk zeldzaam.
- Zwaardrus (*Juncus ensifolius*). **Nieuw voor Twente.**
Bij Haaksbergen (251-465). In een natte greppel op venige grond ruim 100 planten. Samen met Pitrus (*Juncus effusus*), Knolrus (*Juncus bulbosus*), Biezeknoppen (*Juncus conglomeratus*), Moerasrolklaver (*Lotus uliginosus*) en Dopheide (*Erica tetralix*). Deze in Noord-Amerika en Japan inheemse Rus wordt in tuincentra als vijverplant aangeboden. Recent is ze op verschillende plaatsen in Noordwest-Europa in het wild opgedoken. Ze is gevonden in Engeland, Duitsland, Luxemburg en Scandinavië. In 1974 is Zwaardrus voor het eerst in Nederland aangetroffen, bij Sleen in Drenthe, waar ze tot op heden voorkomt. Opmerkelijk is de overeenkomst van deze standplaats met die van Haaksbergen; in beide gevallen groeit Zwaardrus onderaan in een schrale vegetatie van Zeggen en Russen. Enkele jaren geleden is de soort ook bij Odijk gevonden.
- Spiesleeuwebek (*Kickxia elatine*) Rode Lijst 3. Tweede vondst FLORON-tijd.
Tientallen planten op aangevoerde grond in het industriegebied Twente bij Aadorp (238-487; 239-487). Midden jaren '80 verscheen de soort op opgebrachte koolas langs de spoorlijn Almelo-Mariënberg, maar wist daar slechts kort stand te houden.
- Aardaker (*Lathyrus tuberosus*). Tweede vondst FLORON-FWT.
Hengelo (249-473). Enkele planten in de grazige berm van de weg naar Haaksbergen, aan de rand van het Hengelose bedrijvengebied. Aanvoer ligt dus voor de hand. We kennen de soort verder alleen van een voormalig rangeerterrein aan de oostkant van Hengelo, waar ze al jaren stand weet te houden.
- Hartgespan (*Leonurus cardiaca*) Rode Lijst 1. **Nieuw voor Twente.**
Een tiental planten in een ruigte langs het Lateraalkanaal aan de rand van Almelo (243-489). Deze Lipbloemige, eertijds in cultuur als geneeskruid, is in de loop van de eeuw erg zeldzaam geworden.
- Tuinbingelkruid (*Mercurialis annua*). Tweede vondst FLORON-tijd.
Samen met Spiesleeuwebek (*Kickxia elatine*), Groene amarant (*Amaranthus hybridus*) en Klein liefdegras (*Eragrostis minor*) op aangevoerde grond op het industrieterrein Twente bij Aadorp (239-487).
- Muizestaart (*Myosurus minimus*)
Noordijkermeden (252-485), daar sinds 1987 bekend. De vindplaats bij Boekelo (252-469; 253-469) blijkt veel uitgebreider dan vorig jaar gedacht ([Nieuwsbrief FLORON - FWT 11](#): 7, 1994).
- Kleine teunisbloem (*Oenothera parviflora*). Tweede vondst FLORON-FWT.
Industrieterrein Twente, Aadorp, op stenige grond (238-487). De eerste vondst was op het stationsterrein van Mariënberg (1989).

- Draadgierst (*Panicum capillare*)
Twee nieuwe vondsten aan maïsakkers (244-468; 257-474). Draadgierst komt verwilderd (opgeslagen uit gemorst zaad) of adventief (meegekomen met maïszaad) voor. Van beide typen voorkomen kennen we in Twente voorbeelden. Of de soort zich zonder aanvoer kan handhaven, is zeer de vraag. Zij is, evenals de andere gierst-achtigen (panicoïde grassen), zoals bijv. Pluimgierst (*Panicum miliaceum*) en Wilde sorgo (*Sorghum halepense*), een warmteminnende plant, die wellicht heeft geprofiteerd van de warme zomers van de laatste jaren.
- Moeraskartelblad (*Pedicularis palustris*) Rode Lijst 3. **Eerste vondst FLO-
RON-tijd.**
Op de bekende en enige vindplaats teruggevonden, waar de plant nog met duizenden exemplaren aanwezig is (237-481; 237-482; 238-481). Deze half-parasiet kwam nog in de jaren '60 in beekmoerassen in Noordoost-Twente voor, maar is hier geheel verdwenen.
- Ruige weegbree (*Plantago media*). Tweede vondst Twente.
Hengelo, Tuindorp, in een heel natuurlijk aandoende begroeiing in de grasberm van een vijver annex zwembad (250-475).
- Gele helmblom (*Pseudofumaria lutea*). **Nieuw voor Twente.**
Oldenzaal, in straatput (260-481). Deze bekende tuin- en muurplant was bij ons nog niet eerder met zekerheid verwilderd gevonden.
- Ruige rudbeckia (*Rudbeckia hirta*). **Nieuw voor Twente.**
Industrieterrein Marssteden bij Enschede (252-470). Deze composiet weet na verwildering hier en daar stand te houden.
- Veenbloembies (*Scheuchzeria palustris*). Rode Lijst 1. **Eerste melding voor de FWT.**
Nog steeds op de bekende vindplaats in de boswachterij Ommen. Momenteel zijn er nog slechts 3 groeiplaatsen van deze plant in Nederland.
- Ruwe bies (*Scirpus lacustris* subsp. *tabernaemontani*). **Eerste vondsten FLO-
RON-tijd.**
Witte Veen, oever nieuw gegraven plas, met o.a. massaal Pilvaren (*Pilularia globulifera*) en enkele planten van Vlottende bies (*Scirpus fluitans*) (256-462). Oldenzaal, in kwelsloot (260-483) zes planten samen met Rietorchis (*Dactylorhiza majalis* subsp. *praetermissa*).
- Gevleugeld helmkruid (*Scrophularia umbrosa*). Tweede vondst in Twente.
Enkele planten tussen riet in een spoorloot bij Mariënberg (233-502).
- *Scutellaria x hybrida*: **Nieuw voor Nederland.**
Zie artikel in dit nummer.
- Kleverige nachtschade (*Solanum sarachoides*). **Nieuw voor Twente.**
Bij Sibculo, ruderaal (239-499). Deze soort moet niet verward worden met Glansbesnachtchade (*Solanum nitidibaccatum*), die in oudere Flora's wel eens de naam *S. sar(r)achoides* droeg.

- Wilde sorgo (*Sorghum halepense*): **Eerste vondst FLORON-tijd.**
Enschede, Helmerhoek, omgewerkte wegberm (255-468). Het is niet bekend of deze soort zich in Twente kan handhaven.
- Groot blaasjeskruid (*Utricularia vulgaris*)
Drie vondsten uit de omgeving van Vriezenveen (236-492; 236-496; 237-492) en een uit de omgeving van Holthone (241-517). Het heeft er alle schijn van dat deze soort in het noorden van ons district niet zeldzaam is. Loos blaasjeskruid (*Utricularia australis*), dat veel op Groot blaasjeskruid lijkt, is alleen in bloeiende toestand met zekerheid hiervan te onderscheiden, maar bloeit helaas zelden. Het is tot nog toe alleen in het meer zuidelijke deel van het district aangetroffen.
- Trosbosbes (*Vaccinium corymbosum*). **Eerste melding voor de FWT.**
Bij Ommen (227-501) en in de Engbertsdijkvenen (241-499). Deze heester is in cultuur om de bessen en wordt af en toe verwilderd aangetroffen in vochtige heiden en bossen op zure grond. Van de boswachterij Ommen is ze al sinds 1949 bekend.
- Rijsbes (*Vaccinium uliginosum*) Rode Lijst 3. Tweede vondst FLORON-tijd.
Een ons onbekende groeiplaats werd ontdekt bij Diepenheim (238-468). In de Flora Neerlandica (deel IV, afl.1, p.52) wordt de soort genoemd voor Diepenheim. Hoogstwaarschijnlijk gaat het om dezelfde vindplaats. Verder kennen we de plant van Boekelo. Volgens WEEDA (Oecoflora 3:46) zijn er nog maar zes vindplaatsen in het binnenland (Zuid-Twente, Achterhoek).
- IJzerhard (*Verbena officinalis*) Rode Lijst 3.
Drie vondsten in de regio Almelo, waar de soort al bekend was van het station Wierden. Het voorkomen op het station Almelo (241-486) was ook uit 1984 bekend. De overige voorkomens (239-487; 241-488) betreffen steinige plaatsen op industrieterreinen. De soort is nu uit 6 km-blokken in Twente bekend.
- Vreemde ereprijs (*Veronica peregrina*)
Deze soort, waarvan we tot nog toe slechts twee vindplaatsen kenden, blijkt in tuincentra rond Enschede een heel gewone plant (254-470; 254-476; 255-469). Ze staat tussen plaveisel, maar meer nog op kale grond en in bloempotten e.d., samen met bijvoorbeeld Klein bronkruid (*Montia fontana* subsp. *chondrosperma*) en Witte winterpostelein (*Claytonia perfoliata*). Let op een onbehaarde Veldereprijs-achtige plant, met langwerpige, zwak gekartelde bladen.
- Gladde ereprijs (*Veronica polita*). **Nieuw voor FLORON-FWT.**
Haaksbergerveen, aan zandweg (249-460). Het is een soort van zwaardere grond, voornamelijk in Zuid-Limburg en het rivierkleigebied. Het voorkomen aan de zandweg in het Haaksbergerveen is mogelijk toe te schrijven aan aanvoer van grond die gebruikt wordt om in het gebied dammen aan te leggen. De Atlas van de Nederlandse Flora (3:169) geeft een uurhok in de omgeving van Glanerbrug (na 1950).

Rood zwenkgras x Eekhoorngras (*Festuca rubra* x *Vulpia bromoides*), nieuw voor Nederland

O.G. Zijlstra

Grassen zijn voor veel floristen de laatste plantenfamilie die ze (hebben) leren kennen. Op sommigen oefent deze lastige groep planten echter een grote aantrekkingskracht uit. Deze lieden nemen elke onbekende grasspriet mee om deze thuis uit te pluizen en ontwikkelen langzamerhand een oog voor de verschillende vormen binnen de grassenfamilie.

Zo viel, niet geheel toevallig, tijdens een inventarisatie in Wierden op 28 juli 1993 het oog van Corry Abbink op een voor haar afwijkende bloeistengel van Rood zwenkgras bovenaan het spoortalud. De enige bloeistengel - de overige hadden een recente maaibeurt niet overleefd -, viel op door zijn langgenaalde bloemen. Een deel van de plant inclusief de bloeistengel werd verzameld en nader onderzocht. Al gauw bleek dat het geen Rood zwenkgras (*Festuca rubra* L.) kon zijn: de kafnaalden bleken ongeveer 5 mm lang (bij Rood zwenkgras 1 - 3 mm). De onderste kelkkafjes waren ongeveer half zo lang als de bovenste (in plaats van even lang) en de (ingesloten) korte helmknoppen bevatten geen goed stuifmeel.

De gedachte drong zich op dat het een kruising betrof tussen Rood zwenkgras en een Langbaardgras (*Vulpia* spec.), een *x Festulpia* MELDERIS EX STACE & COTTON. In Nederland was slechts één keer eerder een *x Festulpia* gevonden, en wel Rood zwenkgras x Gewoon langbaardgras (*Vulpia myuros* (L.) C.C. GMELIN), door Eddy Weeda in 1978 bij Woensdrecht. De plant van Wierden voldoet in zoverre niet aan de beschrijving in de Flora van Nederland (VAN DER MEIJDEN, 1990) van deze *x Festulpia*, dat de bloeiwijze bij haar eerder uitstaand dan samengetrokken is en ver boven de bovenste bladschede uitsteekt. Het leek ons dat de *Vulpia*-ouder daarom niet Gewoon langbaardgras kon zijn, maar mogelijk Eekhoorngras (*Vulpia bromoides* (L.) S.F. GRAY). Deze soort heeft een meer uitstaande, ver boven de bladschede uitstekende bloeiwijze en is sinds 1992 bekend van Wierden. Net

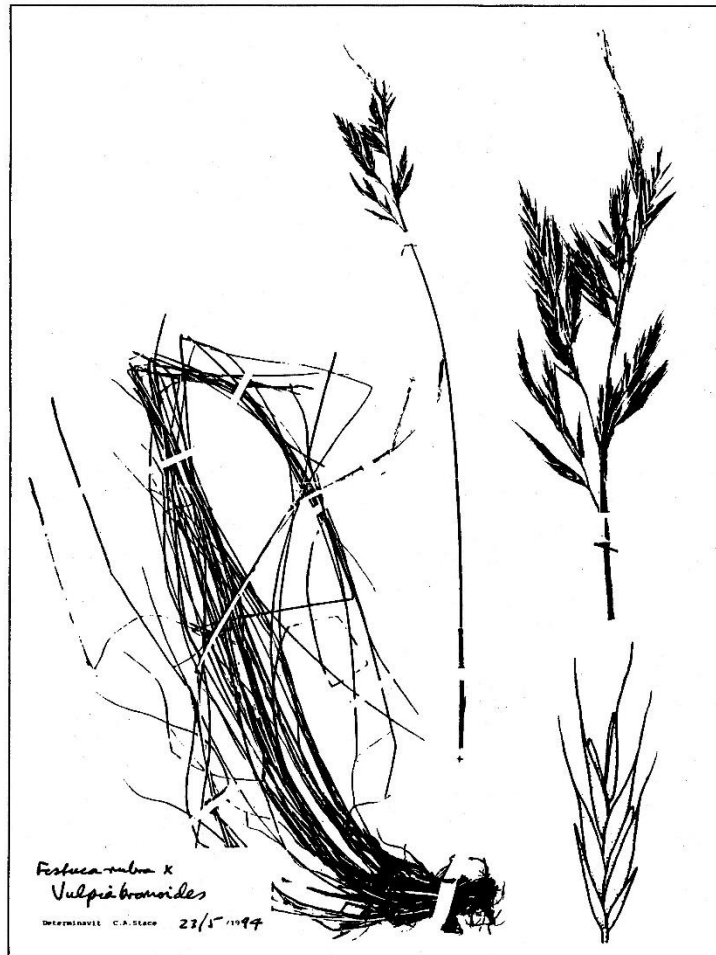

Fig. 4 Rood zwenkgras x Eekhoorngras: Herbariumexemplaar, bloeiwijze en aartje

als Gewoon langbaardgras is ze te vinden vlak bij de groeiplaats van de *x Festul-pia* aan het schouwpad van de spoorlijn. Onze plant paste wonderwel in de beschrijving van Rood zwenkgras x Eekhoorngras (*Festuca rubra x Vulpia bromoides* - een eigen wetenschappelijke naam heeft ze nog niet -, in STACE (1991). Van deze *x Festul-pia* waren slechts een handjevol zekere vondsten bekend, alle in Engeland.

Het materiaal werd daarom door ons als een mogelijke Rood zwenkgras x Eekhoorngras ter determinatie naar het Rijksherbarium te Leiden gestuurd. Bij gebrek aan vergelijkingsmateriaal zond Wout Holverda haar door naar Professor C.A. Stace in Leicester, die over *x Festul-pia* heeft gepubliceerd en geldt als een autoriteit op het gebied van *Festuca*, *Vulpia* en *x Festul-pia*.

Eind mei 1994 bevestigde Stace ons vermoeden. Hij schrijft: "... I agree that it is *Festuca rubra x Vulpia bromoides*... this is not always easy to distinguish from *F. rubra x V. myuros*, but I am happy with the identification of this specimen." Van Rood zwenkgras x Eekhoorngras waren tot nu toe slechts vijf vondsten bekend, op drie locaties in Engeland: Suffolk: 1969, 1973 en 1976, op zandig grind langs de kust; Yorkshire: 1980, langs spoorlijn; Leicestershire: 1983, langs spoorlijn. Een eerdere melding van Sussex (1961) bleek Rood zwenkgras x Dicht langbaardgras (*Festuca rubra x Vulpia fasciculata* (FORSKOAL) FRITSCH = *x Festul-pia hubbardii* STACE & R. COTTON) te betreffen. Over deze bastaard schrijft Stace in zijn brief overigens: "... will surely be found in the Netherlands at sites of *Vulpia fasciculata*." (!)

Korte beschrijving

Rood zwenkgras x Eekhoorngras lijkt vegetatief sterk op de Zwenkgras-ouder: ze is overblijvend en vormt dichte, uitstoelende pollen met talrijke niet-bloeiende scheuten. De bladschede is tot bijna bovenaan kokervormig vergroeid en net als de grijsgroene bladen, kort behaard. De bloeistengel meet bij de plant van Wierden 60 cm. De bloeiwijze is meer naar één zijde gericht dan bij Rood zwenkgras, en bij onze plant zo'n 10 cm lang. De aartjes zijn 4 tot 8-bloemig; de bovenste bloem is onvruchtbaar. De twee kelkkafjes van het aartje zijn ongelijk: het bovenste kelkkafje is net als bij Eekhoorngras ongeveer twee keer zo lang als het onderste. Uit de top van de buitenste kroonkafjes (lemma's) zet de middennerf zich voort in een (vaak paarse) naald, die driekwart van de lemma-lengte meet. De bovenste lemma's van een aartje zijn niet of nauwelijks kleiner dan de onderste en alle kort behaard. De drie helmknoppen zijn intermediair lang. Ze treden niet uit de bloem (de bloemen zijn cleistogaam) en bevatten praktisch geen goed stuifmeel (<1%). Vruchtzetting is niet waargenomen.

De lengtes van de lemma's zijn zonder naald en gelden enkel voor de onderste twee bloemen van een aartje. Naaldlengtes refereren aan de langste per aartje. De maten van de Engelse populaties (1969 - 1983) zijn ontleend aan AINSCOUGH & al. (1986). Zie **tabel 1**.

In Engeland is de afgelopen 15 jaar onderzoek verricht aan wilde en in cultuur genomen *x Festul-pia*'s. Hoewel er gericht is gezocht naar nieuwe groeiplaatsen, blijkt Rood zwenkgras x Eekhoorngras (relatief) zeldzaam. Hetzelfde geldt voor Rood zwenkgras x Gewoon langbaardgras (Baardzwenkgras). De belangrijkste reden hiervoor is gelegen in het feit, dat de bloemen van Eekhoorngras en Gewoon langbaardgras in de regel cleistogaam zijn, d.w.z. dat ze zich niet openen en er dus geen bestuiving door pollen van buitenaf kan plaatsvinden. In de enige helmknop per bloem wordt bovendien erg weinig stuifmeel gevormd. De enige niet zeldzame *x Festul-pia* in Engeland is Rood zwenkgras x Dicht langbaardgras (*x Festul-pia hubbardii*). Dicht langbaardgras is semi-cleistogaam; op praktisch

alle groeiplaatsen langs de Britse zuidkust is genoemde bastaard aangetroffen. Zoals al gezegd, moet ze ook zeker in Nederland te vinden zijn. Rood zwenkgras x Dicht langbaardgras lijkt op Rood zwenkgras x Eekhoorngras, maar heeft aartjesstelen die aan de rugzijde duidelijk verdikt zijn. De lemma's van een aartje worden naar boven toe steeds kleiner en de bovenste kelkkafjes zijn genaald. In plaats van alleen de topbloem, zijn bij deze kruising de bovenste twee of drie bloemen steriel.

Tabel 1 Rood zwenkgras x Eekhoorngras in vergelijking met de ouders

lengtes in mm	Rood zwenkgras	Rood zwenkgras x Eekhoorngras		Eekhoorngras
		Wierden 1993	Engeland 1969 - 1983	
bovenste kelkkafje	3.2 - 6.2	4.3 - 5.0	3.4 - 5.9	4.5 - 9.0
onderste kelkkafje	3.1 - 6.0	2.3 - 3.1	2.9 - 3.4	2.5 - 5.0
bovenste : onderste kelk- kafje	1 : 0.8 - 1.0	1 : 0.5 - 0.65	1 : 0.5 - 0.75	1 : 0.5 - 0.75
lemma	4.4 - 7.9	5.6 - 6.6	4.5 - 7.0	4.5 - 7.5
lemmanaald	0.5 - 3.0	4.8 - 5.4	3.2 - 6.0	4.5 - 7.5
lemma : lemmanaald	1 : 0.1 - 0.4	1 : 0.7 - 0.9	1 : 0.7 - 0.9	1 : 0.9 - 1.0
helmknoppen	2.5 - 4.5	0.9 - 1.3	0.8 - 1.7	0.5 - 0.8

Literatuur

- AINSCOUGH, M.M., BAKER, C.M. & C.A. STACE (1986). Natural hybrids between *Festuca* and species of *Vulpia* section *Vulpia*, *Watsonia* 16:143-151.
- STACE, C.A. (1991). *x Festulpia* MELDERIS EX STACE & COTTON, in *New Flora of the British Isles*: p.1012.
- WILLIS, A.J. (1975). *Festuca* L. *x Vulpia* C.C. GMEL. = *x Festulpia* MELDERIS EX STACE & COTTON, in STACE, C.A., ed. *Hybridization and the Flora of the British Isles*: p.552-554.

Kamferalant² (*Dittrichia graveolens*) in Nederland

P.F. Stolwijk

Begin oktober 1994 kreeg ik een telefoontje van Corry Abbink. Ze had op een terrein in Aadorp (tussen Almelo en Wierden), waar ze wel vaker opmerkelijke dingen aan het licht had gebracht, een haar onbekende composiet gevonden. Met de Flora kwam ze er niet uit: was het een *Inula*-soort of een vertegenwoordiger van het geslacht *Pulicaria*? De plant had wat weg van Vlooienkruid (*Pulicaria vulgaris*), maar was daarvoor veel te behaard en kleverig. Kende ik soms het verschil tussen die twee geslachten? Nou, niet uit mijn hoofd dus.

De volgende morgen weer Corry aan de lijn. Het probleem had haar niet losgelaten, maar nu was ze eruit. Het betrof *Dittrichia graveolens* (L.) W.GREUTER (*Erigeron graveolens* L.; *Inula graveolens* (L.) DESF.; *Cupularia graveolens* (L.) GREN. & GODRON).

Ik kende die soort niet, maar herinnerde me wel erover gelezen te hebben in een Duits artikel (NOWACK, 1993).

Volgens dat artikel komt deze mediterrane soort massaal voor (vooral in de middenberm) aan de autosnelwegen A6 Mannheim-Heilbronn, A67 bij Darmstadt en A3 bij Würzburg. De soort was tot dan in Duitsland voornamelijk bekend van zouthoudende bodems; ze is o.a. ingeburgerd op industriële stortterreinen in het Roergebied. Een verband met het pekelen van snelwegen ligt dan ook voor de hand, maar is niet zonder meer aangetoond.

Een paar dagen later ging ik op een korte vakantie en het toeval voerde mij naar Worms en de A6 en A61 bij Ludwigshafen, zuidwaarts tot voorbij het Dreieck Walldorf (A5). Hoewel ik de plant nooit eerder had gezien, viel ze onmiddellijk op door haar massale voorkomen, maar steeds groeide ze onbereikbaar in de middenberm. Pas op de vijfde parkeerplaats had ik geluk: een goed uitgegroeid exemplaar, vol in bloei en vrucht, kon ik meenemen. Helaas verzuimde ik er een dia van te maken. Ook verzamelde ik aan een landweggetje bij Worms nog niet geheel verdroogd materiaal van *Atriplex micrantha* LED. (*A. heterosperma* BUNGE). Deze tot ± 2 m hoge Melde wordt ook veelvuldig aangetroffen op dezelfde plaatsen als *Dittrichia graveolens* (NOWACK, *loc.cit.*).

Beschrijving en naam

De beschrijving is gebaseerd op diverse Flora's (zie **Literatuur**) en geverifieerd aan de hand van mijn plant uit Duitsland.

Dittrichia graveolens is een 20-50 cm hoge, bossig vertakte, eenjarige plant, met (smal-)lijnvormige, zittende, spitse en meestal gaafrandige bladen, die bovenaan ± stengelomvattend kunnen zijn. De hele plant is zeer sterk beklierd en kleverig; de geur is sterk en naar mijn smaak niet onaangenaam, al spreken sommige auteurs van een kamferlucht. Bij herbariummateriaal gaat de geur goeddeels verloren.

De hoofdjes (bij mijn exemplaar meer dan 200) zijn 6 - 15 mm in doorsnede, kortgesteeld, okselstandig, en vormen een lange, pluim- tot tuilvormige bloeiwijze. Ze bevatten gele tot rossige buisbloemen en korte (tot 5 mm) lintbloemen

² De oorspronkelijk voorgestelde naam **Riekende alant** is niet overgenomen.

die niet of nauwelijks boven het omwindsel uitsteken; de omwindselbladen zijn smal, <1 mm. Het nootje is ca 2 mm lang, behaard en draagt een pappus van 4 - 5 mm; het is onder de inplanting van het pappus ingesnoerd.

Met de Flora van Nederland komt men uit bij het geslacht *Inula* (*Pulicaria*-soorten hebben een dubbel pappus). *Dittrichia graveolens* verschilt van de overige in de Flora genoemde soorten door de zeer sterke beklieving. Van Donderkruid (*Inula conyzae*) verschilt ze bovendien o.a. in de lijnvormige, bovenaan soms iets stengelomvattende bladen en in de reeds onderaan beginnende vertakking. De nauwelijks of niet boven het omwindsel uitstekende lintbloemen sluiten verwarring met Engelse alant (*Inula britannica*) en Griekse alant (*Inula helenium*) uit. Voor de verschillen tussen de geslachten *Dittrichia* W.GREUTER, *Inula* L. en *Pulicaria* GAERTNER verwijs ik naar de **Literatuur**.

Als Nederlandse naam stel ik voor **Riekende alant** (zie echter voetnoot). De naam verwijst zowel naar de geur, die niet door iedereen als stank zal worden ervaren, als naar het epitheton (*graveolens* = zwaar geurend). De Duitse naam 'Klebrige Alant' kan mijns inziens beter gereserveerd worden voor *Dittrichia viscosa* (L.) W.GREUTER, een soort die in Engeland plaatselijk (Londen) ingeburgerd is, in tegenstelling tot *Dittrichia graveolens*, die daar slechts adventief schijnt voor te komen. (STACE, 1991; CLEMENT, 1994).

Voorkomen in Nederland

In Aadorp groeit de plant op het open, enigszins verdichte zand van een opgespoten industrieterrein. Andere interessante soorten waren Witte amarant (*Amaranthus albus*), Groene amarant (*A. hybridus*), Papegaaiekruid (*A. retroflexus*), Kleine leeuwebek (*Chaenorrhinum minus*), Zeegroene ganzevoet (*Chenopodium glaucum*), Kleine varkenskers (*Coronopus didymus*), Klein liefdegras (*Eragrostis minor*), Spiesleeuwebek (*Kickxia elatine*), Kleine teunisbloem (*Oenothera parviflora*), Postelein (*Portulaca oleracea*).

Op het terrein is een groot transportbedrijf gevestigd, dat onder andere op het Roergebied rijdt, waarin een mogelijke verklaring ligt voor het voorkomen van de soort.

Uit contacten met Wout Holverda (Rijksherbarium, Leiden) is inmiddels gebleken dat Kamferalant al eerder in Nederland is aangetroffen:

- 1939 (?), Tilburg, wolfabriek Pessers; een eenmalig adventief voorkomen (Ned. Kruidk. Archief 1940; 50:141).
- 7 september 1994, Dordrecht (108-426), terrein van Bos-Kalis; 250 tot 300 planten, gevonden door A. Boesveld, K. Zomer en H. Bruning.
- 6 oktober 1994, Aadorp, gem. Vriezenveen (238-487), industrieterrein; een plant, gevonden en gedetermineerd door Corry Abbink.
- 8 oktober 1994, Millingen aan de Rijn (202-430); een plant, gevonden door A. Hertog.

De standplaats in Dordrecht was een open vegetatie op een mengsel van slakken, grind en zandige klei en tussen plaveisel; in Millingen stond de soort op een krib.

Voorkomen in Europa

Kamferalant heeft voornamelijk een mediterrane verspreiding, maar komt voor tot in centraal Frankrijk (TUTIN, 1976). Verder is zij, met duidelijke inburgeringstendenzen, gemeld uit Zwitserland (AESCHIMANN, 1989; BINZ, 1986; HESS, 1976-

1980) en Duitsland (SENGHAS, 1993). In België (DE LANGHE, 1973) en Engeland (STACE, 1991; CLEMENT, 1994) is zij adventief gevonden.

Conclusie

Het is niet onwaarschijnlijk gezien de ervaringen met deze plant in Duitsland dat Kamferalant in Nederland gaat inburgeren. Wellicht kan dat ook gebeuren met *Atriplex micrantha*, die in Duitsland immers min of meer hetzelfde biotoop inneemt.

Met dank aan Wout Holverda voor de controle op de determinatie en de verschaftte nadere inlichtingen.

Literatuur

- AESCHIMANN, D. & H.M. BURDET (1989). Flore de la Suisse, p.405.
CLEMENT, E.J. & M.C. FOSTER (1994). Alien Plants of the British Isles, p.323.
HEITZ, C. (1986). in: BINZ, Schul- und Exkursionsflora für die Schweiz, p.454.
HESS, H., & al. (1976-1980). Flora der Schweiz, vol. 3, pp.523.
LANGHE, J.-E. DE, & al. (1973). Nouvelle Flore de la Belgique, du Grand-Duché de Luxembourg, du Nord de la France et des Régions voisines, p.512.
NOWACK, R. (1993). Massenvorkommen von *Dittrichia graveolens* (L.) GREUT. (Klebriger Alant) an Autobahnen in Süddeutschland. - Floristische Rundbriefe 27 (1), pp.38-40.
SENGHAS, K. & S. SEYBOLD (1993). in: SCHMEIL-FITSCHEN, Flora von Deutschland, p.562.
STACE, C.A. (1991). New Flora of the British Isles, p.845.
TUTIN, T.G., & al. (1976). Flora Europaea, vol. 4, pp.136-137.
ZANGHERI, P. (1976). Flora Italica, p.697.
-

Blauw x Klein glidkruid (*Scutellaria galericulata x minor*)
nieuw voor Nederland

O.G. Zijlstra

Begin juli 1994, tijdens een zoektocht naar Gevlekt havikskruid (*Hieracium maculatum*) en Fraai hertshooi (*Hypericum pulchrum*) op de Hakenberg bij Oldenzaal stuitten Jacques Bielen en ik op een populatie Glidkruid, die in het oog viel door haar vrij kleine blauwe bloemen en liggende, sterk vertakte groeiwijze. Na het raadplegen van de Heukels' bleek bij meten dat de lengte van de bloemkroon het midden hield tussen die van Klein glidkruid (*Scutellaria minor* HUDSON) (6 - 7 mm) en van Blauw glidkruid (*S. galericulata* L.) (15 - 20 mm), namelijk 8 - 9 mm.

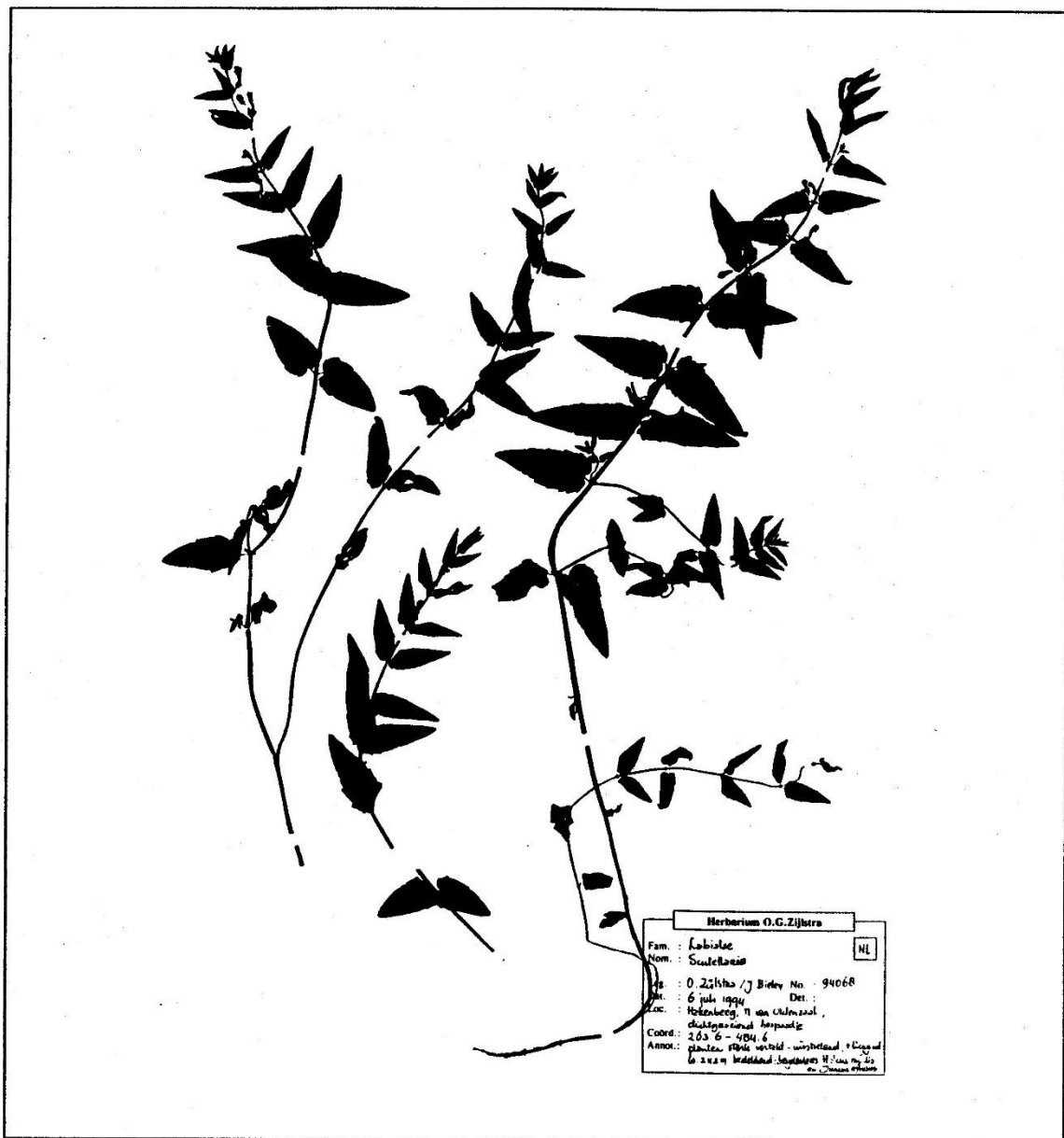

Fig. 5 Herbariumexemplaar Bastardglidkruid

De kroonbuis was minder gekromd dan bij Blauw glidkruid, terwijl bloemen van Klein glidkruid een praktisch rechte kroonbuis hebben. De bloemkleur was minder diepblauw dan bij Blauw glidkruid, met een roze zweem. Ook de karteling van de stengelbladen bleek opvallend intermediair: bij onze plant waren de onderste en middelste bladen voor één- tot tweederde van hun lengte gekarteld, met 3 tot 7 tanden; de kleinere bovenste stengelbladen hadden, net als bij Klein glidkruid, een of twee tanden aan de bladvoet. De grootste bladen maten 4,5 bij 1,5 cm. Die van Blauw glidkruid zijn 5 x 2 cm groot; die van Klein glidkruid 3 x 1 cm. Ons vermoeden dat het ging om *Scutellaria x hybrida* STRAIL, de bastaard van deze twee Glidkruiden, werd nog versterkt na het lezen van de beschrijving bij STACE (1975), waarin dezelfde bloem- en bladkenmerken worden vermeld.

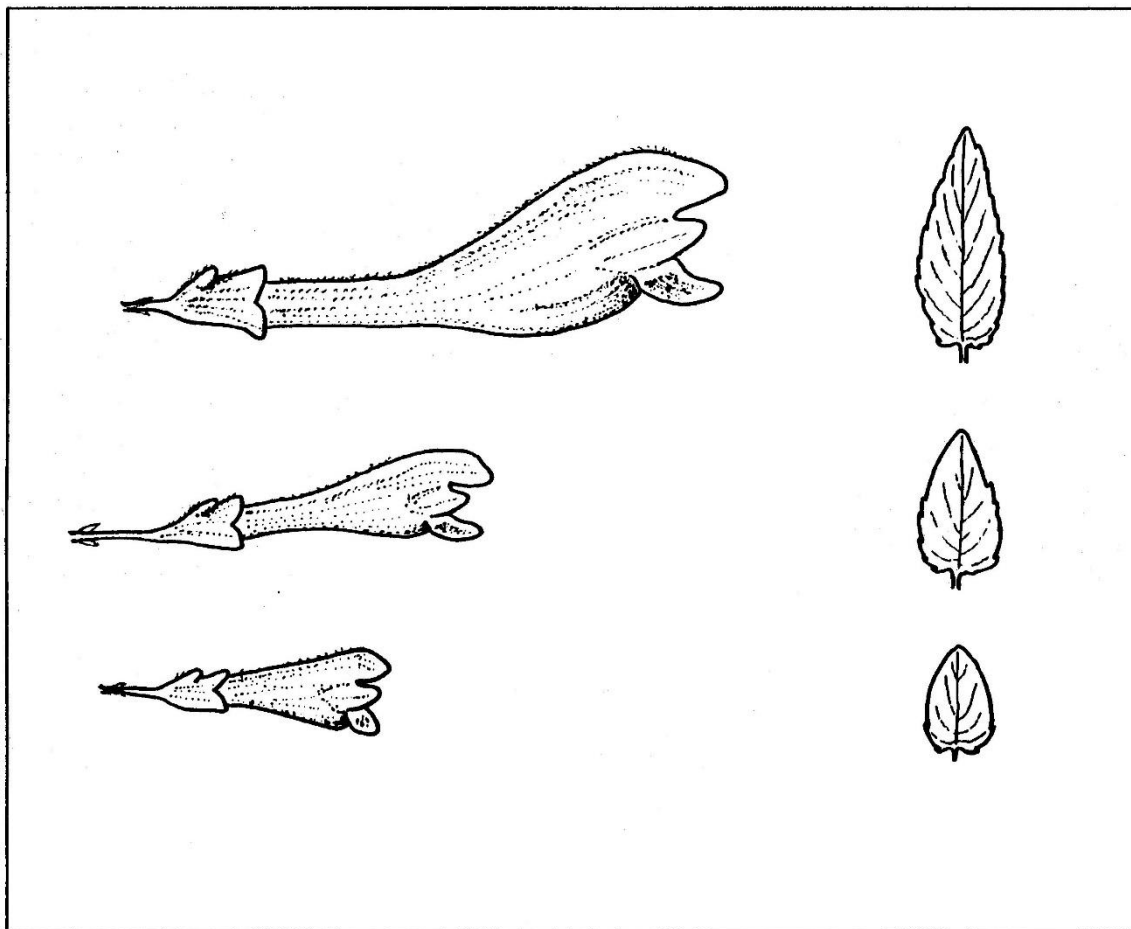

Fig. 6 Van boven naar beneden: bloem (x 3) en middelste stengelblad (x 0,6) van Blauw glidkruid, Bastaardglidkruid en Klein glidkruid

December 1994 werd gedroogd materiaal vergeleken met materiaal van het Rijksherbarium afkomstig uit Surrey, Engeland (leg. N.Y. Sandwith, 1933, als *Scutellaria nicholsonii* TAUB.), dat leek als twee druppels water. Na nog verdere bestudering door Wout Holverda werd onze determinatie bevestigd.

Bastaardglidkruid, zoals we dit taxon verder noemen, was niet eerder in Nederland gevonden. Het is in Europa bekend van Frankrijk, Engeland, Ierland en Zweden, en weet zich hier en daar, net als op onze groeiplaats, zonder de ouders te handhaven. Blauw glidkruid is in de omgeving van de Hakenberg niet zeldzaam. Klein glidkruid komt nog geen kilometer zuidelijk van de vindplaats voor, langs

bospaadjes noord en west van de Paasberg. De groeiplaats van Bastaardglidkruid is een 4 meter breed bospad, dat niet meer wordt gebruikt en langzaam dichtgroeit. Het pad wordt geflankeerd door Zomereik (*Quercus robur*) en Beuk (*Fagus sylvatica*), met daarachter aan weerszijden een opengekapt sparren-lariks-bos met een ondergroei van opslag van Ruwe berk (*Betula pendula*), Brede stekelvaren (*Dryopteris dilatata*), Kamperfoelie (*Lonicera periclymenum*) en Blauwe bosbes (*Vaccinium myrtillus*). Op het pad groeiden naast de soorten uit onderstaande opname (**tabel 2**) nog Bleke zegge (*Carex pallescens*), Tormentil (*Potentilla erecta*) en Veelbloemige veldbies (*Luzula multiflora*).

Tabel 2 Opname: 26 mei 1995

Oppervlakte: 3,5 x 2m Bedekking: 100%

<i>Scutellaria x hybrida</i>	3	<i>Juncus effusus</i>	+
<i>Holcus mollis</i>	5	<i>Carex pilulifera</i>	+
<i>Poa trivialis</i>	1	<i>Rubus fruticosus</i> s.l.	+
<i>Aegopodium podagraria</i>	+	<i>Rubus idaeus</i>	+
<i>Lysimachia vulgaris</i>	+	<i>Oxalis acetosella</i>	+
<i>Galium aparine</i>	+	<i>Cirsium palustre</i>	r

Literatuur

STACE, C.A. ed. (1975). Hybridization and the Flora of the British Isles. Cambridge. pp. 397-398

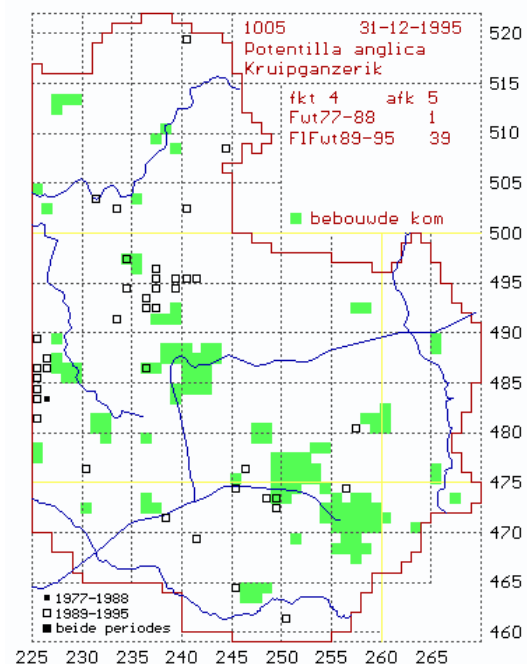
Kruipganzerik (*Potentilla anglica*) in Twente

P.F. Stolwijk

In de Oecologische Flora en de Flora van Nederland wordt de Kruipganzerik (*Potentilla anglica*) genoemd als een soort die sporadisch in Twente voorkomt. Dat was ongetwijfeld ook juist ten tijde van het schrijven van deze werken. Inmiddels is de situatie danig veranderd zoals het kaartje laat zien.

De soort is door de werkgroep voor het eerst gevonden in 1983 op de Sallandse heuvelrug tussen Holten en Nijverdal (226-483). In dit blok is ze tot nog toe niet teruggevonden. Maar in 1989 en latere jaren is de soort op verschillende plaatsen op de Sallandse heuvelrug een tamelijk gewone verschijning gebleken. In 1989 is ze aangetroffen bij Oele.

Een nieuwe reeks groeiplaatsen werd vanaf 1990 rond Vriezenveen ontdekt.

Later zijn daar vondsten bij Delden bijgekomen (1992/1993). Enige verspreide vindplaatsen blijken voorts uit het kaartje. De meest recente vondst (1994) betreft een klein aantal planten in de berm van een zandweg door het Haaksbergerveen.

In de Atlas van de Nederlandse Flora (3:127) staat Kruipganzerik voor ons gebied aangegeven voor een klein aantal Atlasblokken in het gebied van de Overijsselsche Vecht (toen nog geen onderzoeksgebied van de Floristische Werkgroep Twente) en 6 Atlasblokken in het gebied van Holten-Nijverdal. Van deze laatste 6 Atlasblokken komt hoogstens één opgave van de Werkgroep, namelijk de vondst uit 1983. Vóór 1950 is de soort ook bij Oldenzaal gevonden.

Melkvioltje (*Viola persicifolia*) teruggevonden

O.G. Zijlstra

Begin juli 1994 brachten Pieter Stolwijk en ik een bezoek aan het SBB-reservaat Mokkelengoor bij Enter, een klein restant van de hier eertijds uitgestrekte veenmoerassen. Het is ongeveer 13 ha groot en bestaat grotendeels uit wilgenbroek met daar omheen 'grote zeggen'-vegetaties overgaand in drassig hooiland. Plaatselijk groeit er massaal Moeraskartelblad (*Pedicularis palustris*).

We ontdekten in een recent gemaaid deel van het hooiland enkele tientallen niet-bloeiende Violtjes die ons vreemd voorkwamen. De blaadjes leken enigszins op die van Hondsvioltje (*Viola canina*), maar oogden smaller en langer, en hadden een meer grasgroene tint. Enige opwinding maakte zich van ons meester, omdat het enige alternatief Melkvioltje (*Viola persicifolia*) was, waarvan we wisten dat ze hier dertig jaar geleden nog voorkwam. Een belangrijk kenmerk van Melkvioltje: de bovenaan gevleugelde bladsteel, dat Hondsvioltje niet heeft, vonden we echter niet overtuigend waarneembaar. Dus moesten we geduld oefenen tot dit voorjaar. En ons geduld werd ruimschoots beloond toen we op 26 mei na enig zoeken tussen de halve meter hoge vegetatie de bleekwitte bloempjes van het Melkvioltje ontwaarden. We vonden meer dan zestig planten, waarvan zo'n veertig bloeiend. Ze groeit over een lengte van twintig meter op een iets hoger gelegen deel van het terrein, juist op de - door maaien beschadigde - plaatsen waar de venige grond iets open is. Deze open plekje heeft de soort nodig om te kunnen kiemen. Ze gedraagt zich als een pionier en weet zich op den duur niet te handhaven tussen forsere gewassen, maar het zaad kan tientallen jaren zijn kiemkracht behouden. Zie **tabel 3**.

Het Melkvioltje is in ons land een zeer zeldzame en sterk bedreigde soort (Rode Lijst 1) van blauwgraslanden en venige grond. Momenteel resten er nog ongeveer tien groeiplaatsen. In het Mokkelengoor was ze voor het laatst gezien in 1967 (ANF 1:209). Hopelijk kan door gericht beheer dit juweel behouden blijven voor de Twentse flora.

Tabel 3 opname 17 juni 1995

Oppervlakte: 1 x 2m; bedekking: 100%

<i>Viola persicifolia</i>	1	<i>Rhinanthus minor</i>	+
<i>Lysimachia vulgaris</i>	1	<i>Equisetum palustre</i>	1
<i>Cardamine pratensis</i>	+	<i>Lychnis flos-cuculi</i>	+
<i>Galium uliginosum</i>	1	<i>Thalictrum flavum</i>	2a
<i>Carex vesicaria</i>	2b	<i>Iris pseudacorus</i>	+
<i>Eleocharis palustris</i> s.s.	+	<i>Persicaria amphibia</i>	+
<i>Juncus effusus</i>	2a	<i>Senecio aquaticus</i>	+
<i>Anthoxanthum odoratum</i>	2b	<i>Festuca pratensis</i>	1
<i>Taraxacum celticum</i> s.l.	r	<i>Ranunculus flammula</i>	+
<i>Myosotis laxa</i> subsp. <i>cespitosa</i>	+	<i>Mentha arvensis</i>	2a
<i>Ranunculus repens</i>	r	<i>Ranunculus flammula</i>	+
<i>Potentilla anserina</i>	+	<i>Calliergonella cuspidata</i>	2m

Een nieuwe vindplaats van Bosgeelster (*Gagea lutea*)

P.F. Stolwijk

In het kader van hun spoorwegonderzoek vonden leden van de KNNV Hengelo in 1994 een Geelster op de kade van de Schipbeek, iets ten westen van de kruising met het Twentekanaal en de spoorlijn Goor-Lochem. Vanwege het gevorderde seizoen is nadere determinatie uitgebleven. Op 13 maart dit jaar heeft Bé van der Wal (Goor) de vindplaats (231-468) laten zien aan Jacques Bielen en mij. Het betrof een tamelijk grote populatie van Bosgeelster (*Gagea lutea*) met vele bloeiende planten, op de linkeroever van de Schipbeek. Later heeft G. Meutstege (Diepenheim) ook nog enige planten op de rechteroever gevonden.

Dit is de tweede recente vindplaats aan de Schipbeek. De eerste recente vindplaats (243-461) staat vermeld in Nieuwsbrief FLORON - FWT 2, april 1990. Er is nog een oudere vondst uit 1973 (Gorteria 8:228)

ten oosten van Buurse bij de Duitse grens, waar ze in ieder geval nog in 1976 is waargenomen (Gorteria 9: 257-270). Mij is het echter nooit gelukt deze vindplaats terug te vinden. Het is denkbaar dat er nog meer populaties aan de Schipbeek bestaan. Wegens de vroege (en vaak spaarzame!) bloei wordt de plant gemakkelijk gemist bij inventarisaties.

In Twente heeft de Bosgeelster haar hoofdverspreiding in het gebied van de Dinkel. In de Achterhoek komt de soort voor aan de Boven-Slinge. In aangrenzend Duitsland kennen we haar o.a. van de Steinfurter Aa en de Vecht. De vindplaatsen aan de Schipbeek vullen als het ware het gat tussen deze van oudsher bekende vindplaatsen

